

Kendelse

afsagt den 5. april 2022

Sag nr. 2022-80-0785

Mediegruppen for somaliere i Danmark

mod

Fyens Stiftstidende

Mediegruppen for somaliere i Danmark ved [Formanden] har klaget til Pressenævnet over artiklen *"Der blev skudt lige ved politistationen i Vollsmose: Første melding var et kanonslag, men siden er otte anholdt"*, som blev bragt af Fyens Stiftstidende den 12. januar 2022 på netavisen fyens.dk, idet organisationen mener, at god presseskik er tilsidesat.

Mediegruppen for somaliere i Danmark har klaget over, at Fyens Stiftstidende har fremhævet en grupperings etnicitet som somaliere.

1 Sagsfremstilling

Den påklagede artikel

Fyens Stiftstidende bragte den 12. januar 2022 artiklen *"Der blev skudt lige ved politistationen i Vollsmose: Første melding var et kanonslag, men siden er otte anholdt"* på netavisen fyens.dk. Artiklen har følgende underrubrik:

"Et tilsyneladende tilfældigt møde mellem rivaliserende grupperinger resulterede onsdag eftermiddag i endnu et skyderi i Vollsmose - lige ved nærpolitistationen og en parkeringsplads fuld af folk på vej ind at handle eller i svømmehallen. Otte er anholdt i forbindelse med sagen."

Af artiklen fremgår følgende:

"Odense: Klokken var 15, eftermiddagsholdet var lige ved at overtage vagten på nærpolitistationen i Vollsmose, da betjentene fik beskeden:
At nogle havde smidt et kanonslag lige uden for vinduerne og bagindgangen til stationen i butikscenteret Vollsmose Torv.
Men det var ikke noget kanonslag.

Det var derimod et skyderi lige der mellem forældre trillende rundt med børn i klapvogne, eftermiddags-handlende, familier på vej i svømmehallen og folk med retning mod corona-test eller -vaccination.

Ifølge Fyens Stiftstidendes oplysninger var skyderiet et tilfældigt møde i biler mellem to rivaliserende grupperinger med somaliere fra Vollsmose på den ene side og personer med tilknytning til den såkaldte Korsløkkegruppe på den anden.

Det er samme personkreds, som flere gange har været i voldelig konflikt - senest nytårsnat, hvor en 25-årig mand blev ramt af skud i maven i Fyrreparken i Vollsmose. Ifølge Fyns Politi er der ingen meldinger om tilskadekomne efter skudepisoden onsdag eftermiddag. Det har ikke været muligt at få oplyst, om der er fundet spor efter skud.

Flere anholdt

Sikkert er det dog, at otte mennesker er anholdt i forbindelse med sagen, og at politiet i løbet af eftermiddagen var massivt til stede flere steder i Odense.

De var i Vollsmose, hvor de to steder på parkeringspladsen ved Vollsmose Torv afspærrede området for det ene sted med narkohund at gennemsøge en mørkerød Citroën Berlingo med nummerpladen siddende skævt i bagruden og det andet sted - lige ved nærpolitistationen - i timevis at lede efter spor fra skud. Hunde snuste rundt, og betjente ledte både på jorden og på taget af en garage.

Politiet var også på Carl Blochs Vej tæt ved Korsløkkeparken for at anholde en mand, der blev kørt væk iført en hvid såkaldt DNA-dragt for at sikre eventuelle spor. For enden af den vej - i krydset ved Ørbækvej og Munkersvej - mødte politiet op tungt bevæbnet og ledte længe og med hundehjælp efter beviser på letbanesporene, hvor en mørk Kia var blevet efterladt for senere at blive bugseret væk af Falck. Ved Rosengårdcentret på den modsatte side af krydset kunne Fyns Politi anholde seks mennesker, og yderligere én anholdelse er sket "et andet sted i Odense", som Fyns Politi oplyser på Twitter.

- Vi har fortsat fuldt fokus på at sikre trygheden og sikkerheden for borgerne, understreger politiet i tweetet.

Vigtigt redskab

Skyderiet sker på et tidspunkt, hvor Fyns Politi har indført visitationszone i og omkring Vollsmose og Korsløkke. Med en sådan zone får politiet 24 timer i døgnet udvidede rettigheder til at visitere personer og køretøjer inden for området.

Politidirektør hos Fyns Politi, [Politidirektøren], har tidligere forklaret, at visitationszonen er nødvendig for bedst muligt at forhindre, at personer med tilknytning til forskellige grupperinger skaber utryghed og begår kriminalitet til fare for andre.

- Vi ved, at visitationszonen lægger et pres på de personer og grupperinger, der begår kriminaliteten og de utryghedsskabende handlinger, og derfor er det et af de bedste redskaber, vi har.

- Samtidig er det vigtigt for mig, at borgerne i Vollsmose ved, at vi gør alt, hvad vi kan for at sikre trygheden og sikkerheden i området, så de kan færdes trygt, hvor de bor. Vi vil ikke finde os i, at en lille gruppe af personer tror, at loven ikke gælder for dem, og at de kan tillade sig at udsætte andre for fare. At bruge våben på offentlige områder, hvor almindelige, fredelige borgere færdes, er simpelthen forkasteligt, har han sagt.

Der har ad flere omgange været visitationszone i blandt andet Vollsmose, og den nuværende blev sat i værk 9. november i forlængelse af en skudepisode. Visitationszonen er siden blevet forlænget og gælder lige nu til 18. januar. Med mulighed for endnu en forlængelse.”

Efter offentliggørelsen

Mediegruppen for somaliere i Danmark skrev efter offentliggørelsen af den påklagede artikel med Fyens Stiftstidende via mail om organisationens indsigelser mod omtalen.

Mediegruppen for somaliere i Danmarks klage er modtaget i Pressenævnet den 24. januar 2022.

2 Parternes synspunkter

2.1 Mediegruppen for somaliere i Danmarks synspunkter

Retlig interesse

Mediegruppen for somaliere i Danmark har anført, at organisationen har retlig interesse.

Mediegruppen for somaliere i Danmark er en interesseorganisation bestående af dansk-somaliere, som repræsenterer personer med somalisk herkomst i Danmark. Organisationens primære formål er at nuancere den ensidige offentlige debat vedrørende somaliere.

Somaliere i Danmark som gruppe kan blive berørt af enhver offentlig handling, der kan føre til udskamning eller yderligere stigmatisering af det somaliske mindretal i Danmark. Fyens Stiftstidende har i den påklagede artikel fremhævet etniciteten på den ene part i en konflikt, uden at nævne den anden involverede parts etnicitet og sågar uden yderligere uddybning, og denne forskelsbehandling anser Mediegruppen for somaliere i Danmark som et bidragende element til stigmatisering af somaliere som en samlet etnisk minoritet i Danmark.

Mediegruppen for somaliere i Danmark har bemærket, at flere af organisationens følgere er stødt over artiklens fremhævelse af somaliere og afventer afgørelsen i pressenævnsagen.

Retsreportage – etnicitet

Mediegruppen for somaliere i Danmark har anført, at Fyens Stiftstidende har fremhævet den ene grupperings etnicitet som somaliere, mens den anden grupperings etnicitet ikke nævnes i artiklen.

Mediegruppen for somaliere i Danmark har henvist til følgende afsnit fra artiklen:

”Ifølge Fyens Stiftstidendes oplysninger var skyderiet et tilfældigt møde i biler mellem to rivaliserende grupperinger med somaliere fra Vollsmose på den ene side og personer med tilknytning til den såkaldte Korsløkkegruppe på den anden.”

Det er Mediegruppen for somaliere i Danmarks opfattelse, at det generelt ikke kan anses for formålstjenligt, at medierne fremhæver etnicitet i forbindelse med dækning af kriminalitet, når det for indholdet er irrelevant, som i nærværende sag. Det ville klæde Fyens Stiftstidende enten at betegne begge grupperinger med henholdsvis deres beboelsesområde eller etniske baggrund, såfremt Fyens Stiftstidende finder sidstnævnte væsentligt for artiklens indhold.

Mediegruppen for somaliere i Danmark har bemærket, at det ikke første gang, at Fyens Stiftstidende kun fremhæver somaliere i avisens artikler.

2.2 Fyens Stiftstidendes synspunkter

Retlig interesse

Fyens Stiftstidende har anført, at Mediegruppen for somaliere i Danmark ikke har retlig interesse i sagen.

Fyens Stiftstidende har henvist til, at organisationen ikke er omtalt i artiklen, hvorfor de ikke hverken har retlig interesse eller er klageberettigede. I dette tilfælde ville de klageberettigede være de anonymt ”nævnte” personer, jf. medieansvarsloven § 43, stk. 2, nr. 2. Udgangspunktet om en direkte, væsentlig og individuel retlig interesse ses dermed ikke at være opfyldt i denne sag.

Den påklagede artikel omtaler syv personer, der blev anholdt i Odense-bydelen Vollsmose, og det ses ikke, at disse syv personer, som må antages at være klageberettigede, er medlem af Mediegruppen for somaliere i Danmark.

Fyens Stiftstidende har noteret, at Mediegruppen for somaliere i Danmark synes at gøre en indsats angående formidling af positive historier om dansk-somaliere bosat i Danmark, men har bestridt, at organisationen de facto repræsenterer de omtalte syv personer fra den alvorlige skudepisode, hvor mediedækningen i Fyens Stiftstidende ikke omhandler sådanne problemstillinger.

Fyens Stiftstidende har endvidere bemærket, at det ikke ses godtgjort, at Mediegruppen for somaliere i Danmark er ”repræsentant for dansk-somaliere” som en samlet enhed/gruppe, hvor Fyens Stiftstidende finder, at en så vidtgående fortolkning af retlig interesse ikke ses at fremgå af Pressenævnets praksis om retlig interesse, ligesom en så vidtgående fortolkning af retlig interesse reelt vil kunne udvande medieansvarslovens § 43, stk. 2, nr. 2, på en uhen-sigtsmæssig måde. Da Mediegruppen for somaliere i Danmark endvidere ikke ses at have en væsentlig samfundsmæssig interesse har Fyens Stiftstidende anmodet om, at klagen afvises, jf. medieansvarslovens § 43, stk. 2, jf. herved tillige Pressenævnets kendelse af 8. februar 2021 i sag nr. 2020-80-0597.

Retsreportage – etnicitet

Fyens Stiftstidende har indledningsvis oplyst, at når der skydes med skarpt på åben gade en eftermiddag i Odense, er det selvsagt en sag, der påkalder sig stor opmærksomhed. De

væbnede opgør kan få fatale følger både for de direkte implicerede og tilfældigt forbipassende, som det eksempelvis tidligere er sket i Vollsmose. Fyens Stiftstidende har henvist til artiklen *"Drab på uskyldig mand under bandeskyderi: Yderligere to anholdt og sigtet for drab på [Personen] i Egeparken"* bragt den 22. april 2021 på netavisen fyens.dk. Derfor er det afgørende for Fyens Stiftstidende at bidrage med retvisende og relevante oplysninger om skyderiet, der fandt sted ved butikscenteret Vollsmose Torv.

Fyens Stiftstidende har anført, at det i den konkrete sag er relevant at nævne, at opgøret er en del af den længerevarende konflikt mellem to grupper med somaliere på den ene side og personer fra den såkaldte Korsløkkegruppe på den anden. Betegnelsen er valgt, fordi modparten til Korsløkkegruppen i opgøret defineres ved at være personer med somalisk oprindelse. Grupperingen har hverken et officielt eller uofficielt navn, som Korsløkkegruppen, men karakteriseres af troværdige kilder med særligt kendskab til konflikterne som hidrørende fra det somaliske miljø i området.

Overordnet er Fyens Stiftstidende grundig i overvejelserne, når oplysninger om etnicitet eller nationalitet nævnes i dækningen af alvorlig kriminalitet. Gennem de seneste års voldelige spændinger mellem grupper i Odense har det eksempelvis været relevant at nævne etnicitet i forbindelse med beskrivelsen af familien, som etablerede den kriminelle bandegruppering Black Army. Familien har arabisk-palæstinensisk oprindelse, og oprindelsen har været definerende for gruppens sammensætning.

Oplysninger om etnicitet eller nationalitet kan således konkret bidrage til en bedre forståelse af enkeltager eller tendenser, og derfor bringer Fyens Stiftstidende oplysningerne i udvalgte sager. Det samme gør sig i øvrigt gældende i andre danske mediers dækning af kriminalitet. Fyens Stiftstidende har henvist til artiklerne *"Svenske bander er blandt de mest brutale overhovedet. Nu opererer de i København"* bragt den 14. januar 2022 på netavisen berlingske.dk og *"Dræber mod betaling': Svensk bande kan være bestilt til Christiania-drab"* bragt den 16. oktober 2021 på netavisen dr.dk.

I relation til denne sag kan også nævnes Zetlands helt friske historie om somalierne, der top-per listen i Rockwool Fondens undersøgelse af forholdet mellem oprindelse og risikoen for at havne i fængsel. Fyens Stiftstidende har henvist til artiklen *"Én gruppe indvandrere stikker negativt ud i næsten alle statistikker. Hvorfor egentlig?"* bragt den 28. april 2021 på netavisen zetland.dk.

Rockwool Fondens undersøgelse fra april 2021 blev dækket bredt af medier i hele landet med et journalistisk naturligt fokus på nationalitet/oprindelse, fordi netop oprindelse er omdrejningspunkt for forskningsenhedens granskninger, og fordi det her endnu en gang bliver dokumenteret, at nogle etniciteter blandt indvandrere i Danmark har en markant højere kriminalitetsrate end eksempelvis etniske danskere.

Fyens Stiftstidende har bemærket, at det ikke er nyt, at medier fokuserer på etnicitet sammenholdt med kriminalitet. Fyens Stiftstidende har henvist til følgende artikler af ældre dato:

- Artiklen *"Er somaliere og palæstinensere mest kriminelle?"* bragt den 27. december 2007 på netavisen berlingske.dk
- Artiklen *"Nye tal: Somaliere dømmes hyppigst for drab, vold og røveri"* bragt den 30. maj 2019 på netavisen bt.dk
- Artiklen *"Udlændinge begår stadig mere kriminalitet på dansk jord"* bragt den 12. oktober 2016 på netavisen berlingske.dk
- Artiklen *"Trods indrejseforbud: Kriminelle østeuropæere vender tilbage til Danmark"* bragt den 31. juli 2017 på netavisen tv2lorry.dk
- Artiklen *"Østeuropæiske tyveri-turister er en stor byrde for politiet"* bragt den 16. december 2018 på netavisen tvmidtvest.dk
- Artiklen *"Kultur kan forklare indvandreres kriminalitet"* bragt den 30. november 2017 på netavisen kristeligt-dagblad.dk
- Artiklen *"Efterkommere er mere kriminelle end indvandrere"* bragt den 1. december 2020 på netavisen piopio.dk

Det er således bredt anerkendt, at oplysninger om etnicitet og nationalitet kan være relevant for offentlighedens forståelse af enkeltsager og tendenser. I den påklagede artikel om en væbnet opblussen af konflikten mellem grupperinger i Odense er det Fyens Stiftstidendes klare opfattelse, at det er i overensstemmelse med de vejledende regler for god presseskik, at reportagen beskriver den ene af de to parter som "somaliere fra Vollsmose", hvor der må lægges vægt på sagens særlige karakter og alvor, og hvor etniciteten kan have en forbindelse til de aktuelle sigtelser i sagen.

I denne forbindelse har Fyens Stiftstidende bemærket, at sagen fremstår som værende af en særlig karakter, hvor der må antages at være tale om både anvendelse af straffelovens § 192 a, hvor minimumsstraffen er 2 års fængsel, og af straffelovens § 81 a, hvor udgangspunktet er fordobling af straffen i sager med anvendelse af våben i konflikter mellem grupperinger.

Folketinget har med disse bestemmelser netop markeret farligheden og strafværdigheden af anvendelse af skydevåben i det offentlige rum i relation til konflikter mellem grupperinger. Det er derfor konkret relevant at omtale karakteristika i forhold til grupperinger, som kan have geografiske betegnelser eller være betegnet ud fra grupperingens medlemmers etnicitet.

Fyens Stiftstidende har for god ordens skyld understreget, at oplysningen om etnicitet i denne forbindelse ikke er agtelsesforringende, men alene en relevant oplysning om faktuelle omstændigheder, som gør odenseanerne klogere på, hvem der står bag noget så utrygt som skarpe skud ved højlys dag. Fyens Stiftstidende har i denne forbindelse gjort gældende, at det hensyn, som punkt C.4 i de presseetiske regler beskytter, må afvejes i forhold til hensynet til ytringsfriheden og mediernes rolle med at informere, hvor de konkrete redaktionelle valg i denne sag er baseret på Fyens Stiftstidendes særlige funktion, herunder den konkrete information fra kildenetværk i blandt andet politi og anklagemyndigheden samt forsvarere med flere, hvilket er en del af baggrunden for dækningen af kriminaliteten, herunder hvorledes særlige grupperinger indgår i kriminalitetsbilledet i for eksempel Odense.

Der må overlades et skøn, herunder angående mulige motiver for konkrete episoder, hvor den påklagede artikel efter Fyens Stiftstidendes opfattelse er omfattet af redigeringsretten og de skøn, som foretages i denne forbindelse, hvor reportagen har været relevant og saglig.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Jesper Rothe, Jørn Mikkelsen, Maria Becher Trier og Marlene Borst Hansen.

Retlig interesse

Det følger af medieansvarslovens § 43, stk. 2, nr. 2, at formanden kan afvise klager fra personer, virksomheder mv., der er uden retlig interesse i det påklagede forhold.

Retlig interesse indebærer, at man som person, virksomhed, organisation eller lignende skal være omtalt, afbildet eller på anden måde identificeret i mediet. Det er ikke tilstrækkeligt blot at have interesse i det emne, der er behandlet.

Af forarbejderne til lovens § 43, stk. 2, fremgår, at såfremt en klage er indgivet af en person eller virksomhed mv., som ikke selv er forurettet, kan nævnet optage klagen til behandling på grund af forholdets almene interesse.

Mediegruppen for somaliere i Danmark er ikke selv omtalt eller afbildet i den påklagede artikel, som indeholder omtale af et skyderi ved Vollsmose Torv mellem to rivaliserende grupperinger, hvor otte personer blev anholdt i forbindelse med sagen. I artiklen nævnes det, at den ene af de rivaliserende grupperinger var ”somaliere fra Vollsmose”. Mediegruppen for somaliere i Danmark er efter det oplyste en interesseorganisation bestående af dansk-somaliere, som repræsenterer personer med somalisk herkomst i Danmark. Organisationens primære formål er at nuancere den ensidige offentlige debat vedrørende somaliere. Det fremgår endvidere af Mediegruppen for somaliere i Danmarks vedtægter, at organisationens mål er at give somaliere viden og kompetencer til at håndtere medierne på en mere gennemtænkt måde, samt at sikre at de positive historier om somaliere kommer frem i lyset. På denne baggrund og henset til den samfundsmæssige interesse i den konkrete omtale finder Pressenævnet grundlag for at behandle klagen i forhold til organisationen. Sagen realitetsbehandles herefter.

God presseskik

Retsreportage – etnicitet

Mediegruppen for somaliere i Danmark har klaget over, at Fyens Stiftstidende har fremhævet den ene grupperings etnicitet som somaliere, mens den anden grupperings etnicitet ikke nævnes i artiklen.

Mediegruppen for somaliere i Danmark har henvist til følgende afsnit fra artiklen:

”Ifølge Fyens Stiftstidendes oplysninger var skyderiet et tilfældigt møde i biler mellem to rivaliserende grupperinger med somaliere fra Vollsmose på den ene side og personer med tilknytning til den såkaldte Korsløkkegruppe på den anden.”

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at familiemæssige forhold, race, etnicitet, nationalitet, trosbekendelse, seksuel orientering eller organisationsforhold alene bør nævnes, når det er relevant for sagen, jf. punkt C.4.

På baggrund af sagens oplysninger lægger Pressenævnet til grund, at Fyns Politi har anholdt otte personer efter forlydender om skyderi i bydelen Vollsmose i januar 2022. Nævnet lægger endvidere til grund, at skyderiet fandt sted på et tidspunkt, hvor Fyns Politi havde genindført en visitationszone i blandt andet Vollsmose og Korsløkkeparken.

Tre medlemmer – formand Jesper Rothe, Jørn Mikkelsen og Maria Becher Trier – udtaler:

Oplysningen om, at den ene gruppering var somaliere, har efter vores opfattelse relevans for den konkrete omtale, og vi finder, at hensynet til informations- og ytringsfriheden i den konkrete sag overstiger hensynet til beskyttelsen af befolkningsgruppen. Vi har lagt vægt på, at der er tale om en faktisk oplysning, der kan have offentlighedens interesse, at der er tale om samme personkreds, som flere gange har været i voldelig konflikt, og at oplysningen dermed kan anses for at være af betydning for lokalområdet i Vollsmose. Vi finder derfor ikke anledning til at udtale kritik af Fyens Stiftstidende for at omtale etniciteten.

Et medlem – Marlene Borst Hansen – udtaler:

Jeg finder, at oplysningen om, at den ene gruppering var somaliere, ikke har relevans for den konkrete omtale, og at hensynet til beskyttelsen af befolkningsgruppen i omtalen må veje tungere end hensynet til informations- og ytringsfriheden. Jeg har lagt vægt på, at grupperingens etnicitet ikke har nogen forbindelse til eller sammenhæng med anholdelserne, der skete i forbindelse med det mulige skyderi, som omtales i den aktuelle retsreportage. Jeg finder derfor anledning til at udtale kritik af Fyens Stiftstidende for at omtale etniciteten.

Der afsiges kendelse efter flertallet. Nævnet udtaler herefter ikke kritik af Fyens Stiftstidende.